

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО»**

Випускова циклова комісія ветеринарних дисциплін

ПОГОДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Ольга НИЧИПОРУК

22 серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

 Олександр ДАВИДЮК

22 серпня 2024 року

ПРОГРАМА

з освітнього компонента

Основи економічної теорії

Розробник	Вячеслав ШЕВЧУК
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Статус освітнього компонента	обов'язковий
Мова навчання	українська

Програма ОК «Основи економічної теорії» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 211 Ветеринарна медицина, денної форми навчання складена на основі ОПП 20 червня 2024 р.

Розробник Вячеслав ШЕВЧУК

Програма обговорена на засіданні циклової комісії загальноосвітніх дисциплін і дисциплін загальної підготовки

Протокол від 20.08.2024 року № 1

Голова циклової комісії Світлана ФЕДЧИК

Схвалено Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького»

Протокол від 22.08.2024 року № 10

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Характеристика освітнього компонента	
Статус	обов'язковий компонент
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ЄКТС	3
Курсова робота (проект)	–
Форма оцінювання	залік
Форма навчання	денна
Рік підготовки	3 роки 10 місяців
Семестр	II
Аудиторні години	42
Лекції	38
Практичні заняття	4
Лабораторні заняття	–
Семінарські заняття	–
Самостійна робота	48

Примітка: співвідношення кількості годин (у відсотках):

аудиторних занять - 47 %

самостійна робота - 53 %

2. МЕТА ОК, ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення освітнього компонента Основи економічної теорії є формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Предметом вивчення освітнього компонента Основи економічної теорії є основні положення та закономірності розвитку економічної системи які розкривають сутність відносин з приводу виробництва і реалізації продукції, виконання робіт і надання послуг.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є ознайомлення здобувачів освіти із засадами економічного життя суспільства; розкриття закономірностей розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; з'ясування механізму дії економічних законів і механізму використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначення принципових рис основних соціально-економічних систем та напрямів їх еволюції, ролі економічної теорії в розробленні шляхів планомірної трансформації постсоціалістичної економіки в соціально орієнтовану економічну систему.

Передумови вивчення є освітні компоненти: Основи правознавства, Історія України.

2.1. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (з ОПП розділу «Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання» з шифрами):

РН1 - Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в у тому числі з професійних питань.

РН7 - Здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел та володіти комп'ютерними програмами.

Компетентності

Загальні компетентності (з ОПП розділу «Перелік компетентностей випускника» з шифрами):

ЗК1 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 – Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5 – Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

У результаті вивчення ОК Основи економічної теорії здобувач освіти повинен:

знати:

- суть економічних явищ та процесів;
- економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ в суспільстві, економічних систем, суперечностей господарського розвитку, потреб та інтересів;
- зміст основних категорій, законів та принципів ринкової економіки;
- механізм становлення різних форм господарювання, розвитку ринкової інфраструктури, ціноутворення на макро- і мікрорівнях;
- суть циклічного розвитку економіки, економічної кризи та шляхів її подолання;
- ключові питання трансформаційних процесів з погляду нових світоглядних, концептуальних і теоретичних підходів економічного життя і науки;
- особливості сучасного стану вітчизняної економіки, реформування відносин власності, реструктуризації підприємств.

вміти:

- формувати цілісний погляд на основи економіки як системи знань, науково обґрунтовувати особливості формування і розвитку соціально-економічних явищ в умовах сучасної ринкової трансформації економіки України;
- орієнтуватись у проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської систем господарства;
- проводити ґрунтовний аналіз соціальної спрямованості господарської діяльності держави та підприємств, економічного середовища населення в окремих країнах;
- приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Форма навчання
Підсумкова форма контролю

денна
залік

№ теми	Назва розділу	Кредити ЄКТС	Кількість годин							
			Разом	Самостійна робота	Навчальні заняття					
					Всього					
						Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Загальні основи економічної теорії. Товарне виробництво і ринок.		54	30	24	22		2		
2.	Підприємництво в ринковій економіці. Світове господарство.		36	18	18	16		2		
	Разом з ОК		90	48	42	38		4		

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
II - семестр			
1.	Предмет і метод економічної теорії. Багатозначність поняття «економіка». Система економічних знань. Предмет, основні функції економічної теорії. Економічні категорії і закони. Систематизація економічних законів. Методи дослідження економічних явищ.	2	[3] с. 14 - 24
2.	Сутність суспільного виробництва. Поняття суспільного виробництва. Основні фактори суспільного виробництва, їх взаємодія. Сфери суспільного виробництва.	2	[2] с. 9 - 11
3.	Економічні потреби та виробничі можливості суспільства. Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреби. Потреби і виробництво. Закон зростання потреб та механізм його дії. Вирішення проблеми безмежних потреб та обмежених економічних ресурсів.	2	[3] с. 26 - 27
4.	Економічна система суспільства. Економічна система: її сутність та структурні елементи. Типи і еволюція економічних систем. Формацийний і загально цивілізаційний підходи до типізації суспільства. Класифікація економічних систем за формами власності на засоби виробництва і за способом управління господарською діяльністю: традиційна, ринкова, командна і змішана економічна системи.	2	[3] с. 28 - 31, 33 - 35
5.	Економічні відносини власності. Власність, її сутність і місце в економічній системі. Реалізація прав власності. Суб'єкти та об'єкти власності. Типи, форми і види власності. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.	2	[1] с. 43 - 53
6.	Товар і його властивості. Сутність товару. Властивості товару. Величина вартості товару та фактори, які на неї впливають. Закон вартості, його сутність і функції.	2	[1] с. 62 - 65
7.	Гроші та їх функції. Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Функції	2	[1] с. 65 - 71

	грошей.		
8.	Грошовий обіг і його закони. Сутність грошового обігу. Грошова система та її види. Закони грошового обігу.	2	[1] с. 78 - 81
9.	Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва. Суть, функції і умови формування ринку. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага. Ринкова ціна. Особливості ринкових відносин в Україні. Перехід до ринку.	2	[1] с. 89 - 94
10.	Структура ринку. Структура ринку. Принципи класифікації ринків. Ринок предметів споживання. Ринок виробничих ресурсів: землі, робочої сили і засобів виробництва (попит, пропозиція, ціна). Фінансовий ринок, його складові елементи.	2	[3] с. 46 - 48
11.	Інфраструктура ринку. Інфраструктура ринку і її роль в регулюванні економічних процесів. Фондова біржа. Товарна біржа та її види. Посередництво на біржі. Біржі праці та служби зайнятості.	2	[3] с. 48 - 50
12.	Підприємництво, його роль і функції. Зміст, основні принципи та умови підприємницької діяльності. Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.	2	[3] с. 80 - 83
13.	Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Кругообіг і оборот промислового капіталу. Амортизація.	2	[1] с. 185 - 188
14.	Підприємницька діяльність в аграрному секторі. Особливості підприємницької діяльності в сільському господарстві. Види земельної ренти. Ціна землі.	2	[3] с. 116 - 122
15.	Форми суспільного продукту в процесі відтворення. Сутність та види суспільного відтворення. Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення і показники національного продукту. Кругообіг доходів і витрат в національному господарстві.	2	[1] с. 221 - 232
16.	Економічне зростання і його чинники. Економічне зростання і економічний розвиток. Типи економічного зростання. Фактори економічного зростання. Проблеми економічного	2	[1] с. 239 - 251

	зростання в різних групах країн та в Україні.		
17.	Державне регулювання національної економіки. Еволюція поглядів на роль держави в економічному житті. Діяльність держави щодо забезпечення економічної рівноваги.	2	[1] с. 282 - 291
18.	Світове господарство. Світове господарство: поняття, основні етапи розвитку. Міжнародний поділ праці та спеціалізація.	2	[1] с. 312 - 317
19.	Форми міжнародних економічних відносин. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і форми міжнародного руху капіталів. Міжнародні валютно-фінансові відносини.	2	[1] с. 319 - 338
Разом за II - семестр		38	
Разом		38	

4.2. Теми практичних (лабораторних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми та засоби контролю	Рекомендована література
II - семестр				
1	Ринкова економіка та її розвиток. Ринок як економічна форма організації суспільного виробництва. Ринок і конкуренція. Причини виникнення, суть і форми монополій. Структура та інфраструктура ринку.	2	усне опитування за контрольним и запитаннями, тестування	[3] с. 45 - 58
2	Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Світове господарство, його структура та загальні тенденції розвитку. Міжнародний поділ праці. Система міжнародних економічних відносин.	2	усне опитування за контрольним и запитаннями, тестування	[3] с. 194 - 224
Разом за II - семестр		4		
Разом		4		

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
II - семестр			
1	Виникнення та еволюція економічної науки. Зародження економічної теорії як науки. Меркантилізм. Школа фізіократів. Англійська класична політекономія. Марксизм.	2	[1] с. 20 - 24
2	Сучасна західна економічна теорія. Основні напрями і школи світової економічної думки.	2	[1] с. 24 - 26
3	Ефективність суспільного виробництва. Економічна ефективність. Основні показники економічної ефективності. Соціальна ефективність.	2	[1] с. 236 - 239
4	Економічний вибір. Основні фактори суспільного виробництва, їх взаємодія. Обмеженість ресурсів. Крива виробничих можливостей.	2	[1] с. 53 - 57
5	Економічна система сучасної України. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Економічні реформи в Україні.	2	[3] с. 69 - 78
6	Натуральне господарство та його особливості. Натуральне виробництво: сутність, риси, історичні межі.	2	[1] с. 57 - 58
7	Товарне виробництво, його види. Товарне виробництво: причини виникнення, сутність, ознаки і роль в розвитку суспільства. Проста і розвинена форми товарного виробництва.	2	[1] с. 58 - 62
8	Альтернативні теорії вартості товару. Теорія витрат виробництва. Теорія граничної корисності. Теорія граничних витрат виробництва.	2	[3] с. 40 - 41
9	Еволюція і типи грошей. Повноцінні гроші та особливості їх обігу. Паперові гроші. Кредитні гроші та їх види. Електронні платіжні системи.	2	[2] с. 32 - 33
10	Сутність та причини інфляції. Суть, причини, види і соціально-економічні наслідки інфляції.	2	[1] с. 84 - 87

11	Механізм регулювання інфляції. Кейнсіанський та монетаристський методи боротьби з інфляцією. Методи стабілізації грошового обігу.	2	[3] с. 180 - 181
12	Конкуренція та її види. Конкуренція та її значення. Типи конкуренції.	2	[1] с. 156 - 159
13	Монополії, їх форми та наслідки. Монополізм, вплив монополій на економічні процеси. Антимонопольне законодавство.	2	[1] с. 159 - 166
14	Типи ринків. Вільний ринок. Монополізований ринок. Олігополістичний ринок. Регульований ринок.	2	[1] с. 92 - 93
15	Банківська система та її роль у ринковій економіці. Вплив банківської системи на економіку. Види банків. Банківські операції.	2	[1] с. 191 - 197
16	Підприємство у ринковій економіці. Підприємство - первинна ланка ринкової економіки. Основні функції та види підприємств.	2	[1] с. 97 - 119
17	Витрати виробництва і прибуток. Витрати виробництва: їх суть та класифікація. Валовий дохід і прибуток підприємства. Норма прибутку.	2	[3] с. 99 - 106
18	Особливості підприємницької діяльності в різних галузях економіки. Торгівельне підприємництво і торговельний прибуток. Кредитне підприємництво. Банківський прибуток.	2	[1] с. 197 - 200
19	Національне багатство. Сутність національного багатства, його структура. Розподіл національного багатства.	2	[1] с. 232 - 236
20	Циклічність економічного розвитку. Поняття циклічності економічного розвитку. Причини і основні характеристики циклічних коливань. Види економічних циклів. Теорія «довгих хвиль». Причини та структура великих циклів.	2	[1] с. 263 - 270
21	Безробіття та його наслідки. Зайнятість населення та її види. Причини безробіття. Форми безробіття. Закон Оукена.	2	[3] с. 174 - 177
22	Основні напрями державного регулювання ринкової економіки. Фінансово-бюджетне регулювання. Грошово-кредитне регулювання. Соціальна політика держави.	2	[1] с. 291 - 310

23	Міжнародна економічна інтеграція. Розвиток міжнародної економічної інтеграції. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.	2	[1] с. 317 - 319
24	Глобалізація економіки. Поняття про економічну глобалізацію світу. Основні напрями економічної глобалізації та її наслідки.	2	[3] с. 226 - 234
Разом за II - семестр		48	
Разом		48	

5. ВИДИ ЗАНЯТЬ, МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекції, практичні заняття), самостійна робота, консультації, індивідуальні завдання, дистанційне навчання.

Освітні технології: традиційні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні.

6. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань та вмінь:

- поточний контроль за темами і змістовими модулями;
- залік (I семестр).

Поточний контроль проводиться викладачами на аудиторних заняттях усіх видів. Основною метою поточного контролю є перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретних завдань; проміжний контроль має на меті оцінити знання, вміння та практичні навички, набуті унаслідок засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини освітнього компонента (навчальної дисципліни/інтегрованого курсу). Основним завданням як поточного, так і проміжного контролю є забезпечення зв'язку між викладачами та здобувачами освіти в процесі навчання, управління навчальною мотивацією.

Поточний контроль може проводитись в усній формі під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Результати поточного контролю (поточна успішність) з освітнього компонента є базовою інформацією під час проведення заліку.

Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи здобувача освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;

- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю;
- виконання завдань самостійної роботи здобувачем освіти.

Поточний контроль рівня знань **може проводитись як:**

- 1) усне опитування за контрольними запитаннями;
- 2) виконання практичних вправ і завдань;
- 3) письмовий контроль (контрольна робота за варіантами або тестування).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному етапі здобуття освітньо-професійного ступеня та/або на завершальних етапах.

Підсумковий контроль **може проводитись**:

- в письмовій та/або усній формах
- з використанням комп'ютерних технологій.

Формою підсумкового контролю є семестровий контроль рівня знань, умінь, навичок здобувачів освіти. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку освітнього компонента щодо обсягу навчального матеріалу, визначеного програмою ОК Основи економічної теорії. Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю заліку з ОК Основи економічної теорії, якщо він (здобувач) виконав усі види робіт, передбачені програмою. Семестровий залік полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі виконання ним (здобувачем) усіх видів робіт і не передбачає обов'язкової присутності здобувача освіти.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти

Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5	Відмінно	Здобувач освіти демонструє систематичне та глибоке знання матеріалу в обсязі матеріалу лекцій, практичних, семінарських занять, матеріалів, рекомендованих для самостійної роботи, а також додаткової літератури. Демонструє вміння аналізувати інформацію.
4	Добре	Здобувач освіти виявляє належне знання навчальної програми курсу, виконує усі завдання, але при цьому допустив незначні помилки і мав невеликі недоліки. Як правило, оцінка «добре» ставиться здобувачам освіти, які показали систематичний характер знань з дисципліни, уміння аналізувати факти й події.
3	Задовільно	Здобувач освіти має знання основного матеріалу навчальної програми курсу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і професійної діяльності. На заняттях поводить себе пасивно, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
2	Незадовільно	Здобувач освіти не зміг показати необхідний рівень знань для подальшого навчання, допустив значні помилки або взагалі не виконав завдання

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія. Навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 688 с.
2. Гук Л. П. Економічна теорія: навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2007. 118 с.
3. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії. Навч. посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2014. 240 с.

Додаткова :

1. Воробйов М. Економіка. Харків : Торсінг, 2005. 400 с.
2. Ковальчук В. Основи економічної теорії. Тернопіль : Астон, 1999. 203 с.
3. Ларіна Я. Цікаві сюжети про економіку. Київ: ВЦ Академія, 2000. 128 с.
4. Мочерний С. В. Економічна теорія. Київ : Академія, 1999. 592 с.
5. Основи економічної теорії : Підручник у 2 кн. Кн. 1 / Ю. В. Ніколенко, М. М. Діденко, А. В. Шегеда та ін. Київ : Либідь, 1998. 272 с.
6. Основи економічної теорії : Підручник у 2 кн. Кн. 2 / Ю. В. Ніколенко, М. М. Діденко, А. В. Шегеда та ін. Київ : Либідь, 1998. 272 с.

Інформаційні ресурси:

1. Урядовий портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Міністерство розвитку економіки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>